

zaad te onderscheiden van de rest van de wereld (een distinctief zegel dus, om de personen te tekenen ter onderscheiding). Want voor zulke distinctie, zegt Pareus, past beter het woord „sēmeton“, niet „sphragis“. Maar het sēmeton wordt tot een sphragis, bij Paulus, sprekende over Abraham.

9. Daarom, zegt Pareus, is de plaats Rom. 4:11 van algemeene betekenis voor de sacramentsleer; tekenen, maar ook zegelen van de geloofsgerechtigheid.

10. Alle signum (teken) is nog geen signaculum (zegel), zegt Pareus dan ook, 106, a; maar wel is alle signaculum een signum. Hoe is het dan bedoeld, als God Abraham (vergelijk alweer het diploma, zegt Pareus) verzegelt de geloofsgerechtigheid? Allereerst: door het teken, om af te beelden.

Vervolgens door (het op) een pactie en een stipulatie, een overeenkomst dus en een stipulatie (daar gaat de heele synodale theorie overboord). NIET DUS DAT ABRAHAM GELOOFDE (want dat is een feit constateeren, geen stipulatie maken, dat is een bevestiging-aangaande-een-felt vastleggen, maar geen overeenkomst), doch in dezen zin: ZOO ZEKER ALS (de volwassene) Abraham dat teken in zijn bevestigend lichaam had aangenomen (over „aannemen“ zie boven, de correlatiekwes-tie). EVEN ZEKER zou God hem heiligen NAAR DE BELOFTE. Het verbond, voegt hij er aan toe, was die wederkerige stipulatie tusschen Abraham en den Heere; van Gods kant aangaande de hem TE GEVEN (danda), niet de GEGEVEN (data) genade; naar de belofte, staat er al weer bij. En van Abrahams kant aangaande geloof en gehoorzaamheid als TE PRAESTEEREN (praestanda) en niet als GEPRAEESTEERD (praestita) aan den Heere, overeenkomstig de OBLIGATIE (correlaat van Gods promissie of belofte).

Ik houd nu maar op.

Als dr Hoek nu nóg zou trachten, achter het klapdeurtje te verdwijnen voor een moment, om dan weer binnen te glippen als Ursinus-Pareus in de „Tweede Kamer“ aan het woord zijn, dan mogen de scharnieren van het deurtje wel eens extra gesmeerd worden.

Ik blijf liever aan één stuk luisteren naar dezen ge-eerden spreker: Ursinus-Pareus.

En ik heb al weer medelijden met de classis Den Haag, die op instigatie van een mislukte rapport-Groshelde een candidaat den preekstoel ontziet, omdat de classis het niet zoo goed wist als die candidaat, en het nog niet beken-nen wil. Want nog wil ze overleind blijven staan met be-hulp van de nalezingen van dr F. L. Bos.

Laat ze liever ook de haagsche synode afvallen, en ronduit zeggen, dat ze het grondig mis hebben gehad en dat ze door hun uitspraken een streep halen vanwege haar onschriftuurlijkheid. En dan kunnen we verder zien.

Waarom zoo krampachtig vastgehouden aan wat toch heusch niet te redden is?

Alles wat een belofte mist, is geen sacrament, zegt Pareus (Opera, 199a). Daarom KAN het sacrament geen GELOOF verzekeren, noch aanwezige genade. Want dat is geen belofte meer, doch vervulling van belofte. Wel kan het verzegelen: de fides danda, te vermeerderen, te versterken geloof, toenemende genade (op conditie van geloof).

‘t Is toch zoo eenvoudig. Lees overigens op die condities: Pareus!!!!

K. S.

Alles op zijn kop

Dr H. Veldkamp (syn.) beweert in z'n Kb., dat ons verzet tegen de gemeene gratis opkomt uit het bekijken van de dingen onder één door ons begunstigd theologisch begrip. Een levelingsbegrip.

Dat is nu net precies de dingen op zijn kop zetten. Wij hebben duizend keer gezegd: liever twee namen, dan één. We zeiden: de these van Gods algemeene genade (inclusief: gezindheid) of van den altijd royalen („liberalen“) God, is verkeerd, wij ze de dingen bekijkt onder één door u begunstigd theologisch begrip. Een levelingsbegrip.

En zoo worden die goeie Zeeuwen ook al overgeleverd aan den altijd royalen afgod. Omdat Ridderbos die ver-vangingsformule voor Kuyper uitgevonden heeft.

Deze leiders denken niet meer na over deze dingen. Ze vormen eenvoudig een conctie. Dit is voor mijn besef veel erger dan verwoede synodocratie. Want deze was vrucht. Hier liggen de oorzaken.

Intusschen bewijst die machteloosheid, dat we rustig kunnen verder gaan. De luisteraars zijn altijd in de min-derheid. Maar ze blijven leven. De anderen wonen aan verzande havens.

K. S.

De binding weg....

Men meldt mij, dat het nieuwste synodocratische smurfje is, semi-officieel te vertellen dat de binding weg is.... Wie mij het moels kan toezenden (het zou zijn van de officieele samensprekingsdeputaten) zal me een ge-noegen doen. Dan kunnen we een kort woordje eraan wijden. Moet gestaan hebben in een synodoer. blad van Groningen (stad of provincie of beide).

Natuurlijk is het slagzinnetje onwaar; want de éénige zakelijke vraag is: mogen nu ineens de ambtsdragers wel leeren wat niet ten volle in overeenstemming is met de zinnen van 1944; zoo één, wat zeurt ge dan, zoo wel, waarom zegt ge dan niet dat de eisch, om te beloven het niet te doen, uit den duivel was en niet van God, — en dat zij die hem in 1944 afwezen de kerkelijke eenheid hebben gered uit de handen van verdwaalde stellers van dwaze eischen?

Tweede vraag moet zijn: hebt u nu een semi-officieel briefje geschreven of kunt u ons officieele besluiten van uw synode aanwijzen, duidelijk en op den man af? Ant-woord zal moeten zijn: neen.

K. S.

Proces-kosten studentencorps

Sedert de vorige verantwoording kwam binnen: van P. de J. te V. f 250; van M. P. te L. f 2.—; van W. R. te V. f 50; van van der K. te H. f 5.—; van P. E. te A. f 5.—; van G. v. B. te B. f 250; van „N.N.“ f 10.—;

van E. R. K. te R. f 250; van „N.N.“ (bijljet nr. 100) te W. f 5.—; van J. W. R. te B. f 250; van S. N. te H. f 2.—; van A. V. te M. f 4.—; van (motto: „een hart onder den riem“) f 10.— (geslaagd, hoor!); van J. de B. te U. f 5.—; van „N.N.“ (grobijljet nr. 14) te R. f 1.—; van J. S. te H. f 2.—.

Tot zoover op Zaterdagmorgen.

Ziet er weer leuk uit, vindt U niet? Aanwinst deze week f 63.50. Bedrag vorige week: f 126.50. Stand op het oogenblik dus: f 126.50 plus f 63.50. Dat is: f 190.—.

Voor meer houd ik me aanbevolen. Giro 127278. Er moet steeds op het strookje staan: Proceskosten Stu-dentencorps.

K. S.

GEZINSLEVEN

Aangaande mij en mijn huis

„Naar de gewoonte“.

De gang van ons leven, ons doen en ons laten, al onze gedragingen, het wordt voor een heel groot ge-deelte bepaald door de gewoonten, welke heerschen in het milieu, waarin we verkeerden, bijzonder in het milieu waarin we zijn groot geworden en zeer bijzonder in het milieu in eigen ouderlijk huis.

We volgen die gewoonten, meest onbewust; en kun-nen, hoe oud wij zijn, er ons nooit geheel aan ontwor-stelen. „Jong gewend, oud gedaan“ is dan ook een spreuk, waarvan we elken dag de waarheid kunnen constateeren.

De gewoonten zetten op de leden van een zelfde ge-zin, op de bevolking van een dorp, van een bepaalde streek, op de inwoners van een stad, op een heel volk een stempel, dat nooit geheel verdwijnt.

De macht der gewoonte, hoewel een stille kracht, is geweldig sterk. Zonder uitwendige middelen, zonder geschreven wetten, zonder propaganda beheerscht ze voor een belangrijk gedeelte het leven van jong en oud. En slechts langzamerhand kunnen de gewoonten zich wijzigen; en dan nog haast alleen in het uiterlijke.

Goede gewoonten zijn daarom dan ook van onschat-bare waarde voor een volk, haast van meer waarde, dan het beste onderwijs. Wat opzettelijk aan de jeugd geleerd wordt op het gebied van hun gedragingen, hun optreden, verliezen ze zoo heel gemakkelijk en gauw, zoodra ze weer van school af zijn.

Dat is ook een van de vele en groote moeilijkheden, waarmee de onderwijzer, die les geeft aan school op het zendingsterrein, te worstelen heeft.

Toch is het nu niet mijn bedoeling, daar nader op in te gaan, maar wilde ik er op wijzen welk een groote betekenis de gewoonte heeft bij wat we dan wel eens noemen, de godsdienstige opvoeding onzer kinderen.

We lezen daarvan zelfs in de Schrift, ook bij onzen Heiland zelf. Toen Hij twaalf jaar was geworden, gingen Jozef en Maria met hun eerstgeboren kind Jezus op naar Jeruzalem, naar de gewoonte van den feestdag. En van Hem zelf lezen we, dat het Zijn gewoonte was, op den dag des Sabbaths in de synagoge te gaan, hoewel dit geen uitdrukkelijk gebod des Heeren was.

Studie der oudheid in dienst der kerk (V)

Ik denk nu maar even aan de prachtige artikelen die de heer Jongeling schreef in het Gezinsblad van 5 Maart 1949 en volgende over de geschriften van Dr Suys, wens benoeming als hoogleeraar aan de poli-tieke faculteit van de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam indertijd niet doorging vanwege zijn ge-avanceerde ideeën.

Deze is wel niet officieel communist — Heidegger was ook tot de Machtsuebername geen officieele Nazi, maar den dag daarop werd hij ineens Rector Magnificus van de Universiteit Freiburg i. Br., uit-voerder van Hitlers wil aan zijn Joodsche en andere collega's. Maar diep-rood, vlammend rood is hij zeker. Hij verfoeit ons partijenstelsel. 't Is ontoereikend, zelfs ondeugdelijk om de z.g. rechten van den mensch te verdedigen. Wat gebeurde volgens hem bij de Fran-sche revolutie? Toen werd de verklaring van de rech-ten van den mensch, opgesteld in 1789, effectief ge-maakt door den vorst het zwaard af te nemen, dan was de mensch naar die zijde volkomen gedekt. Maar men handelde — zoo redeneert hij — verkeerd door dat zwaard in handen van de natie te leggen. Inplaats van de soevereiniteit des konings krijgt men nu de volkssovereiniteit binnen nationaal gebied met haar schrikkelijke gevolgen. Napoleon krijgt den soeverein volkswil achter zich. Gevolg: vreeselijke oorlogen, en tenslotte een ongebreidd nationalisme over heel Europa, het z.g. „volksche soevereiniteiten-antago-nisme“. De bedoeling was geweest met de verklaring van de rechten van den mensch een terrein af te ba-kenen waar de enkeling veilig was tegen den staats-dwang; in werkelijkheid kreeg juist die staatsdwang een ongehoorde uitbreiding door de soevereiniteit aan het volk in handen te geven, binnen de nationale grenzen.

Bij die grenzen hield die soevereiniteit van het eens volk op, maar daarachter begon het machtsgebied van een ander soeverein volk. Gevolg: oorlogen en verlies van persoonlijke vrijheid. Waarop het met dien volks-wil tenslotte uitloopt heeft Hitler-Duitsland doen zien.

Het is voor vele ouders van thans blijkbaar een pro-bleem, hoe ze met hun kinderen moeten handelen, als het Zondag is. Moeten zij ze meenemen naar de kerk? Eenmaal of tweemaal? Reeds als ze nog jong zijn, of pas als ze in staat zijn de preek eenigermate te volgen?

Vroeger was het de gewoonte onder de gereformeer-den, dat ze steeds hun kinderen meenamen, als iets, dat van zelf sprak, zooals het ook de gewoonte was, dat ze geen dienst verzuimden, dan wanneer ze beslist niet konden.

Dat was inderdaad een goede gewoonte: Als er kerk was, bleef niemand thuis, tenzij wegens ziekte of als er een kleintje was, dat nog niet mee ter kerk kon gaan. Dat sprak van zelf. En geen der kinderen vroeg: „Mag ik vanmorgen eens thuis blijven?“ Zooals er niemand thuis bleef.

Zoomin iemand er aan dacht, om van tafel weg te blijven, als het tijd van eten was, zoomin dacht iemand, groot of klein eraan, van kerk thuis te blijven, als het kerk was. Zelfs al zou een jongen wel eens graag een keertje thuis blijven — natuurlijk, dat hij toch meeding, naar de gewoonte van den Zondag.

„Gaan of niet gaan“ — dat was geen punt van discussie, niet voor de grooten, evenmin voor de kleinen. Zoo groeide er een geslacht op, dat het geregeld ter kerk gaan op den dag des Heeren tot een tweede natuur werd, en dat die goede gewoonte weer overbracht op het na hén komende geslacht.

Zoo ook met het Bijbel lezen aan tafel. Er is een tijd geweest, dat het een vaste gewoonte was, elken dag driemaal aan tafel een gedeelte uit den Bijbel te lezen. Dat mocht niet worden overgeslagen en het gebeurde ook niet. En wie niet aan tafel had kunnen verschijnen en dus later alléén (of soms van te voren) zijn portie kreeg, zou toch niet nalaten voor zich zelf te lezen.

Vanzelfsprekend was het, dat als straks de kinderen een eigen gezin stichtten, ze in ditzelfde spoor voort-gingen. Zoo is het Nederlandsche volk een volk ge-worden, dat zijn Bijbel kende en lief had. Maar och, hoe is nu het goud verdonkerd! De goede gewoonte, hoe sterk in het leven van ons volk ingeworteld, is bij de massa verdwenen en leeft nog na bij een kleine groep van Bijbelgetrouwe Christenen; en als wij niet op onze hoede zijn, zal ze ook bij de Gereformeerde gezinnen zich niet moeite kunnen handhaven.

Laten we toch toezien, dat het dienen van den Heere naar Zijn Woord iets heel gewoons, iets vanzelfsprek-ends is: het lezen van den Bijbel, het bidden, het kerk gaan, het mijden van ruwe taal, lichtzinnige taal, het helpen van elkaar, het gaarne de minste willen zijn.

Als dan eens een der kinderen uit den band springt, zich onhebbelijk, dat is onchristelijk gedragt, laat het dan gezegd kunnen worden: „Men doet alsoo niet te dezer onzer plaatse“; wat dan zeggen wil: „In ons huis is Gods wet onze gewoonte-wet, de wet van ons huis, waar we, als rechtgeaarde zonen en dochteren, niet tegen in gaan, omdat het de eer van ons huis te na komt, als te zijn een huis, waarin de Heere gevreesd wordt!“

HUISMAN.

POP. WETENSCH. SCHETSEN

Wat is daarom de uitweg volgens Dr Suys?

„De Franche revolutie is de bakermat der vrijheid. Maar de fout is alleen, dat zij niet ver genoeg werd doorgevoerd. Ze verplaatste de soevereiniteit van den vorst naar de natie, ze ontzag de nationale grenzen. Maar de menschenrechten zijn niet nationale, maar universele dingen. Daarom moeten wij, willen wij niet tot slavernij vervallen, de staatsgrenzen uitwischen, en den universeelen wereldstaat scheppen, die geen concurrente staten en dus geen oorlog meer zal ken-nen.

Dit uitwischen van de staatsgrenzen kan evenwel niet door verovering tot stand komen, die kweekt al-tijd weer wrok en nationalisme, maar het moet be-ginnen met „van buiten af, doordat de volkeren internationaal gaan denken, van binnen uit“. Daar-toe moet men in de politiek niet meer spreken van rechts-links, al kiest Dr Suys overtuigd voor links, — maar van open-gesloten. „Open“ is dan de geeste-lijke gerichtheid die alle grenzen wil uitwischen en alle knellende banden wil verscheuren, „gesloten“ de geneigdheid om niet de wereldgemeenschap, maar een begrensde gemeenschap — staat, stad, partij of kerk — als hoogste doel te stellen. Nu behoeft men niet dadelijk deze g r o o t h e d e n op te ruimen, dat zet kwaad bloed, maar men moet de b e g r i p p e n waar-op deze tegenstellingen rusten opruimen. Men moet de menschen leeren hoe dwaas het is anderer ideeën als niet-gelijkberechtigd te willen erkennen. Laat ieder maar op zijn eigen manier zalig worden, mits men daarbij kiest voor de „open“ geestesrichting. De ware democratie beteekent, dat een minderheid het volk opvoedt in de richting van deze idealen, waarbij deze minderheid achteraf zal worden beloond door de vrij-wel unanieme instemming der dankbare massa's“.

Wat hij van de kerken zegt, citeer ik geheel naar het citaat, dat de heer Jongeling gaf. „Hitler vernie-tigde de partijen, vervolgde de Joden en spaarde de kerken. Men spreekt soms lichtvaardig van kerkver-volgung, maar het kenmerkende is juist, dat deze aanslag op het hart van het Christendom met zoo